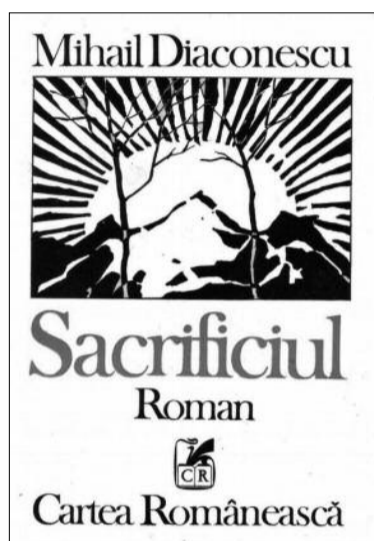

înseamnă, în esență, administrarea „puterii poporului” (democrația) și impunerea în fața națiunii prin *autoritatea* care definește ca *legitime* acțiunile și deciziile statului.

Națiunile, ca organizări sociale, conservă, de regulă, *autoritatea de tip tradițional*, bazată pe încrederea în justetea unor dispoziții transmise de-a lungul timpului, în funcție de necesitățile sociale. În evoluția fiecărei națiuni, *tradiția* conferă legitimitate deținătorului autorității, bazată pe o relație personalizantă, iar ascultarea, devenită datorie a fiecărui *cetățean* față de persoana deținătorului autorității, îmbracă forma *respectului și conformării* față de cerințele autorității.

În situații sociale critice, marcate de „*crize socio-politice*”, poporul permite funcționarea *autorității cu caracter carismatic*, bazată pe valoarea exemplară a elitelor sociale și pe recunoașterea caracterului ei sacru, extraordinar, chiar eroic.

În astfel de situații, grupul socio-politic format din conducătorul carismatic și adepții săi formează o „*comunitate emoțională*” benefică pentru națiuni. Istoria politico-statală confirmă faptul că, dacă deținătorul puterii își pierde „*harul*”, autoritatea și legitimitatea lui dispar.

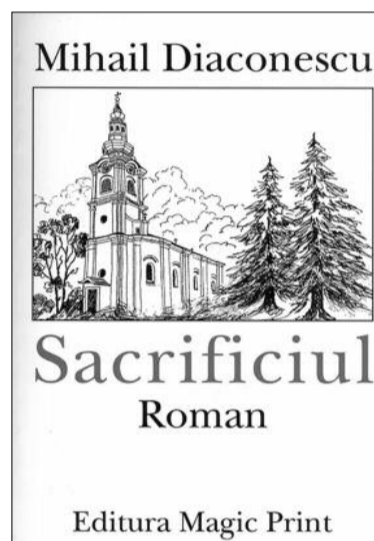
Națiunile întrețin mediul social de manifestare a *autorității cu caracter rațional-legal*, întemeiată pe principiile regulilor de drept izvorâte din necesitățile sociale. Aceasta este *impersonală*, separă funcția de persoana care o exercită, iar oamenii care o recunosc se supun „*dreptului*” sau „*normei sociale*” și nu grupului socio-politic care administrează puterea prin mijloace coercitive (ordine, dispoziții, ordonanțe de urgență). Printr-o astfel de autoritate, poporul construiește o *ierarhie a funcțiilor*, care implică exercitarea din partea instanțelor superioare a unui control asupra instanțelor inferioare, dar creează și cadrul juridic necesar pentru stabilirea răspunderilor și aplicarea sancțiunilor pentru toți cei care gestionează violent, prin raporturi de putere, necesitățile sociale. Aceasta este *autoritatea națională*, bazată exclusiv pe „*puterea poporului*” (democrația), deci pe competențele celor care au legitimitatea să exercite funcții publice.

Romanul *Sacrificiul*, cu paginile sale evocatoare, eseistice, portretistice, lirice, simbolice, dramatice, descriptive, demonstrative, speculative, dar mai ales captivante, ne îndeamnă să ne gândim la faptul că *statul național unitar român* administrează, prin *eficiență, prestigiu și autoritate*, necesitățile sociale în raport cu interesele individuale și, mai ales, cu cele ale grupurilor socio-politice. El *construiește* procesul de decizie ca o consecință a necesităților sociale și oferă un cadru organizat pentru întreținerea funcțiilor națiunii române (productivă, integratoare și gestionară). În momentul în care intervine

criza de autoritate, ca urmare a abandonului necesităților sociale, jocului politic, influențelor străine nocive, intereselor de grup socio-politic, a impunerii unor soluții exclusiv politice, bazate pe utilizarea forței și transformării violenței în mijloc specific de manifestare a puterii, statul încetează de a mai fi „*național*”.

Prin capacitatea de administrare a *puterii poporului român* (democrația) *statul național unitar român* exprimă *suveranitatea națiunii române*, supuse simultan constrângerilor și presiunilor produse îndeosebi de către „*centrele de putere*” care definesc mecanic și impun „*ordinea*” în relațiile internaționale.

Puterea statului național unitar român, construit de eroii știuți, dar mai ales neștiuți, evocați epic în romanul *Sacrificiul* în pagini de mare forță expresivă și emoțională, rezidă în capacitatea lui de a susține organizațiile cu funcții gestionare explicite, de a menține în funcțiune

instituțiile politico-juridice și administrative și de a preveni apariția și dezvoltarea oricărei forme de *politicianism*.

Instituțiile politico-juridice și administrative, alcătuite din *oameni cu competențe profesionale și socializante desemnați să administreze puterea poporului (democrația)*, exercită puterea politică „*în numele națiunii române*”. Spre deosebire de cele ale statului ideologic, acestea nu sunt *instituții de control* a acțiunilor individuale sau de grup ori *instituții de reprimare* a oricăror acte care pun în pericol securitatea așa-numitei „*clase politice*” aflate la guvernare, definite de ideologi drept „*siguranța statului*”.

Ele asigură și întrețin *raționalitatea socială* a statului național unitar român, ca modalitatea ideologică de satisfacere a necesităților de gestionare publică. Susțin și capacitățile de reproducere a națiunii române în *stare de securitate*. Prin *zidirea constituțională* a statului de către poporul român, instituțiile sale sunt îndrituite să folosească toate resursele de putere: informația, resursele materiale și forța, pentru desfășurarea vieții socio-politice în conformitate cu normele ordinii sociale. De aceea, preocuparea de căpetenie a instituțiilor nu este construirea și reconstruirea așa-numitei „*societăți civile*”, în funcție de conjuncturi geopolitice, ca în cazul statului ideologic, și nici susținerea permanentă a doctrinelor politice prin care să convingă poporul să se solidarizeze cu *clasa politică*. Misiunea lor este *asigurarea protecției națiunii române în fața agresiunilor sociale și a manipulărilor ideologice și prevenirea construirii statului ideologic* – ca „*raport de putere politică*” prin care grupurile socio-politice care dețin puterea controlează, supun, jefuiesc și alungă națiunile de la resurse și de la actul de decizie.

Accederea la putere în *statul național unitar român* este un proces socio-politic

complex, iar *puterea* determină deseori schimbări în atitudini, comportament, motivații și conduită pentru oamenii care o dețin „*în numele poporului român*”. *Sursa autorității* este națiunea română – ca putere de acțiune socială și nu forța exterioară și superioară puterii de care dispune vremelnic o guvernare, iar *forța autorității* se legitimează exclusiv din voința națiunii și puterea poporului (democrația). Instituțiile *statului național*, definite ca *autoritate națională*, întrețin *libertatea socială* în cadrul politico-juridic și administrativ construit de poporul român.

Românii au reușit să-și construiască statul național unitar, adică să iasă *in integrum* în lumina istoriei, după ce au trecut prin „*tenebrele*” imperiilor agonizante care stăpâneau părți din vatra neamului.

Prozatorul Mihail Diaconescu deapănă firul luptei pentru unitatea noastră națională, cu o măiestrie greu de egalat, pornind din Țara Beiușului, din satele și orașele de pe Valea Crișului Negru, ajungând în acele locuri în care s-au produs fapte mărețe, demne de luat în seamă și de pomenit de către generațiile viitoare.

Autorul descrie fapte îngrozitoare, începând cu represaliile militare antiromânești de la Aleșd, continuând cu atentatul de la Sarajevo și cu „*incăierarea*” imperiilor pentru refacerea sferelor de influență și de dominare a națiunilor. Toate aceste fapte se încheie cu victoria națiunilor asupra imperiilor. Este o victorie care a dat un nou curs istoriei europene și universale.

Romanul „*Sacrificiul*” este, în fapt, *epopeea* refacerii vetrei neamului românesc. Autorul descrie, cu puterea minții sale, cu forța experienței de prozator, cu inventivitatea sa expresivă, cu înțelegerea istorică și cu viziunea sa sociologică, psihologică, politologică și epopeică, „*tenebrele*” prin care neamurile asuprite din Imperiul Austro-ungar au fost obligate să treacă, pentru a ieși la lumină.

În încăierarea sângeroasă între Marile Puteri, românii au devenit *carne de tun*, dar au știut să folosească puterea minții și brațele lor vânjoase, pentru a doborî un imperiu monstruos, ce părea atotputernic, și a-și construi propriul stat național și unitar.

Scriind aceste rânduri, nu uităm că statul unitar și independent este cea mai cuprinzătoare și mai măreață realizare istorică a unei națiuni.

Scriind despre statul nostru unitar, ca adăpost și simbol sublim al națiunii române în stare de veghe, Mihail Diaconescu ne-a demonstrat faptul că numai o concepție profundă și cuprinzătoare asupra istoriei, asupra fenomenelor sociale de largă cuprindere și a actului politic poate susține o construcție narativă cu caracter epopeic, dar mai ales puterea ei de influențare sufletească și artistică.

Pentru aceasta, romancierul aduce prinos de recunoștință eroilor din toate ținuturile vetrei românești, deopotrivă elitelor sociale, dar și militarilor, și, mai ales, celor din „*talpa țării*” – adică țaranului și muncitorului român.

Și tot pentru acest motiv romancierul Mihail Diaconescu este un scriitor susținut de profunde convingeri democratice.

Statul național unitar român este rezultatul inteligenței, simțului strategic și efortului național, presărate cu jertfe și sacrificii pe întreaga vatră de viațuire a neamului.

Mihail Diaconescu descrie măreția unor fapte istorice ale fiilor neamului nostru de eroi și martiri, zugrăvind în chip magistral locuri, oameni, convingeri, conflicte și evenimente care au marcat definitiv destinul românilor și al tuturor popoarelor de pe bătrânul continent european.

**Romanul
Sacrificiul, cu
paginile sale
evocatoare,
eseistice,
portretistice,
lirice,
simbolice,
dramatice,
descriptive,
demonstrative,
speculative,
dar mai ales
captivante, ne
îndeamnă să
ne gândim la
faptul că
statul național
unitar român
administrează,
prin eficiență,
prestigiu și
autoritate,
necesitățile
sociale în
raport cu
interesele
individuale și,
mai ales, cu
cele ale
grupurilor
socio-politice.**

SILVAN G. ESCU, Prieten cu umbra dușmanului

Editura ASTRALIS, București, 2017

Silvan G.Escu este un poet care își/ne povestește sufletul său, adică gândurile ce-i asaltează mintea - constatări, concluzii, cugetări și simțirile inimii - tristeți, tandrețuri, compasiuni, revoltă și alte asemenea sentimente în eseuri, scurte povestiri și pamflete, întrunindu-le într-un volum intitulat „Prieten cu umbra dușmanului”, Editura Astralis, București, 2017.

Eseuri originale, adevărate poeme în proză, ne încântă cu originalitatea gândului așternut pe hârtie în neașteptate metafore, ce mărturisesc, cu voce ori fără voce, temele majore ale exilatului în sinele său, „nebulă din capătul nesfârșit al străzii, uitat de îngeri la margine de zări”, ale unei conștiințe care încearcă să se adapteze unei lumi ce numai Dumnezeu (...) o poate scoate în cale, dezvelind-o de întunericul mai orb decât noaptea, luminându-i fruntea cu o părere de rază zămislită de datină. O lume necunoscută, dar primitoare de om nou, venit din altă lume, sortit să-și bucure ochii cu speranța pe care o mai păstrează încă în ascunzișurile secrete ale minții.”(...) (NICĂIERI-UL). Poetul ne poartă cu dezinvoltură prin cotloanele simțirii sale în corespondență cu a tuturor, luând părtaș chiar pe cititor într-un periplu adesea impresionabil, la granița dintre real și ireal, dintre ceea ce este și ar fi putut fi.

Temele alese, absolut diferite, au, totuși, în comun, o stare de spirit care sensibilizează, întruchipând iubirea, în multe ei forme, și compasiunea. De pildă, în povestirea „Sara”, afecțiunea necondiționată, totală a unei ființe ce devine complementară existenței sale sufletești, chiar un suport moral, despre care aflăm, la urmă, că este cățelușa Sara, o apariție trecătoare, ne motivează înclinația către meditație: de unde vine iubirea, această *insușire* ce înobilează orice ființă?

Alte și alte eseuri pline de substanța cugetărilor personale, pe care ni le asumăm și noi, cititorii, ori povestiri cu impact emoțional amintesc de ceea ce se cheamă omenie, de izbânda spiritului asupra materiei. În acest sens ne îndeamnă la o reevaluare a reperelor eseurile „Îmbrățișare cu ochii” și „Aripi ascunse în gene”, în care analizează, cu măsurată sensibilitate și dovezi pertinente, triumful voinței și al frumuseții sufletești asupra nedreptei condiții fizice.

În exprimări metaforice captivante, demonstrative de logică, de înțelegere obiectivă ori subiectivă a întâmplărilor de viață, pornind de la individ la nivel de grupuri și chiar națiuni, devolează, cu spirit critic, analitic, diferite întâmplări dar și atitudini, complexe, hotărâri neinspirate etc., aparținând unor vremuri trecute ori actuale, în jocuri iscusite de cuvinte, cu multe înțelesuri, ironie și autoironie, persiflări mascate. Meditații filosofice, triste ori pur și simplu cugetări îl sustrag pe cititor din vârtoarea cotidianului și-l direcționează pe o linie a echilibrului: „Privind pe fereastra timpului văd ziua depărtându-se, o umbră alergând cu pași grei, de lut, la întâlnirea cu noaptea, poate pentru a-și trage sufletul. Sau, poate pentru că în acel loc, în adâncul atât de negru este ascunsă speranța, desigur fără vrerea ei, fiind ținută ostatică de zeul întunericului. Simțind-o apropiindu-se, ea, speranța, prinde curaj și-i strigă gătuț zilei: dă-mi mâna ta lumină-zi, albește-mi degetele întunecate în încercarea lor de a-și înfige unghiile salvării în pereții de catran ai neputinței trecătoare!”(...) (NESIGUR)

O multitudine de situații de viață își găsesc ecoul în eseuri succinte, cu multe

trimiteri, în actualitate ori în scrierile filosofice consacrate, ca luări aminte asupra comportamentului uman. Din aceste multe tematici nu-i scapă nici duelul orgoliilor și al dorinței de a domina într-o relație de parteneriat și care devine distrugător pentru aceasta: „(...) A fost mai degrabă o permanentă luptă, una surdă, nedeclarată, dar simțită și resimțită, care ne-a uzat, ne-a întristat, ducând până la îmbolnăvirea sufletelor. Din această luptă, un veritabil război purtat cu armele orgoliului exacerbat, am ieșit amândoi învinși, răniți, cu nervii tociți, incapabili să menținem relația în picioare.” (...) (E)LIPSĂ).

Lupta om-natură, tragica poveste a unor gospodari plecați cu treburi înaintea Crăciunului și nehibzuita hotărâre de a nu-și întrerupe călătoria pe timp de viscol puternic impresionează prin deznodământ dar și prin voința neclintită și încrederea oarbă în forțele și norocul lor: „(...) Chiar dacă erau deja surprinși în plin câmp de acest viscol năprasnic, drumeților nici nu le trecea prin cap să facă necesara cale întoarsă spre satele de unde tocmai pleaseră și să aștepte îndreptarea vremii. Înaintau din ce în ce mai greu, dar nici chip să renunțe, astfel că se porni o luptă pe viață și pe moarte a omului cu natura dezlănțuită, una inegală, normal. Și cu toate acestea, nici una dintre părțile aflate în luptă până la urmă una nedreaptă și dezechilibrată, nu se da bătută.”(...) (SE POATE UITA?)

Parcă în contrapartidă, ne încântă cu amintiri frumoase ale Crăciunului copilăriei sale, amintiri idilice cu minunate descrieri ale naturii: „Crivățul aruncă săgeți de gheață smulse gerului năprasnic, cocoțat atotstăpânitor pe coama zburliță a munților, lăsând să cadă viscolit fulgi nepereche de nea peste pământul în care ne vom străbuni și noi trupurile născute chiar din el, ca o răscămpărare...”(...) (CRĂCIUNUL DE LÂNGĂ NOI)

Lucid ancorat în realitatea zilelor noastre, d-lui Silvan G. Escu nu-i scapă nici evenimentul important al BREXIT-ului, oferindu-ne câteva pamflete în care analizează cu discernământ diferite aspecte ale noțiunii de europenism, radiografii totale ale societății actuale, în care adevărul este spus direct, curajos și frust, fără ocolișuri ori menajamente.

M-au impresionat în mod deosebit eseurile închinute Poetului nepereche, spiritului nostru tutelar Mihai Eminescu, întruchipând o mărturisire plină de sensibilitate dar și de revoltă, o evocare a înaltului trimis de Dumnezeu ca dar și călăuză spirituală neamului românesc: „(...) în egală măsură și gânditor adânc și poet profund. A fost atât de scurt în existență pe cât de îndelungat ca trăire literară și nu numai, a fost. De fapt, este. Permanent.// Limba artistică a lui Eminescu sună în mod diferit decât până la apariția lui pe pământ și va suna mult timp de-acum încolo, poate veșnic, fiindcă el a sintetizat toate acorurile făcute de înaintași, lăsând moștenire o limbă alcătuită din infinit de sensibile coarde ale geniului său poetic, înainte de toate național.”(...) (CE MAI VREM DE LA EL?)

Poet al dimineții până la înserare, al nopții până-n luceafărul dimineții, acordează strunele metaforei picurând umbre de cuvinte căzute din cerul inspirației asupra umbrelor dușmane din conștiința și comportamentul uman în șiruri de parabole eseistice - luare aminte asupra păcatului omenesc ca dușman inițiativ - oferindu-ne o paletă eseistică și pamfletară ce anunță un scriitor adevărat.

Diminețile celor două granule de opiu

Ușile scrâșnesc umeri
în diminețile celor două granule de opiu.

Împins ca un arc
de-un fascicul de lumină liliputan,
glumețul trage de mustăți
trecătorii de plastilină,
punând capăt singurățăților
adunate pe banchiza urbană.

Pe noptieră, lângă floarea de magnolie,
un cub de zahăr râde
cu vervă drăcească.

Însemnare în alb

Umbrele se-ntretaie,
tropotesc prin plămâni,
câteva secunde mai târziu dispărând
în liniștea apoasă a dimineții -

cu mișcări firave
ca nervurile unei aripi de insectă,
floarea-soarelui oficiază pentru noi
ceremonia kodo.

Lumina și fumul

Liedurile lui Wagner
se-ntrepătrund
cu sunetele oblice ale ploii -
fumezi și cercetezi tăcut
liniile
de la încheieturile mâinilor mele.

Aproape s-a topit ciocolata,
amară
precum aroma lemnului de kyara -
îmi ții palmele strâns,
rostind ca-n transă:
„flacăra..
flacăra naște deopotrivă
lumina și fumul!”

Scrum de havană

Hrănit cu prea multă morfină,
așteaptă ca la ruleta rusească
următorul prag al durerii.

Dincolo de mobilierul baroc,
în subterane mute,
circulă cu surâsul pietrificat
și luminile de întâlnire
veșnic aprinse.

Cu simțurile la pândă,
privește scrumul de havană
așteptând să vadă
cine va îngropa mingea
în terenul adversarului
și ce înfățișare va mai lua
singurătatea aceea
cu închiderea frontală,
cu fermoar.

Depart

Depart-n ținuturi agreste,
departe de lume și fără opaiț,
un tulnic azi moare-n făget.

Când ploaia izbește-n ferestre,
când urlă, frământă-n copite
păiața ce sare cât colo,
lăsând peste tot rumeguș,
ne strângem în brațe mai tare,
ne ducem durerea departe,
departe-n grădina cu ochii de tuș.

Poet al dimineții până la înserare, al nopții până-n luceafărul dimineții, acordează strunele metaforei picurând umbre de cuvinte căzute din cerul inspirației asupra umbrelor dușmane din conștiința și comportamentul uman în șiruri de parabole eseistice - luare aminte asupra păcatului omenesc ca dușman inițiativ - oferindu-ne o paletă eseistică și pamfletară ce anunță un scriitor adevărat.

Biblioteca de filosofie

O credință încercată

Alcătuită din "câteva serii de reflecții pasagere, dar suficient de persistente cât să fie notate - scrise mai mult în scopul eliberării minții, decât pentru public", volumul *Gânduri pe cale* (Ed. Mediaprint, Pitești, 2017) al lui Călin Popescu abordează teme de interes pentru toți cei care cred, dar continuă să caute, neliniștiți de problemele existențiale, sociale, politice economice ș.a. pe care le implică faptul de a fi astăzi creștin. Autorul, "teolog eseist, traducător patristic, doctor în filologie biblică și autor de reportaje publicistice", cum aflăm de pe coperta a IV-a a cărții, începe prin a nota câteva observații, subscriu că adevărate, asupra schimbărilor survenite o dată cu vârsta maturității (40 de ani) și continuă cu reflecții despre încercările credinței în vremurile de pe urmă (acestea), condiția femeii înăuntrul și în afara Bisericii, viața monahală, moștenirea Bizanțului în spațiul răsăritean, ecumenismul, protestantismul și încă vreo câteva. Impresia mea este că dincolo de tematică,

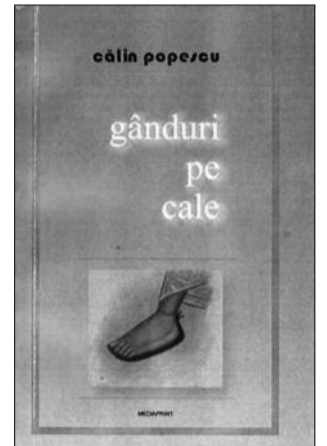
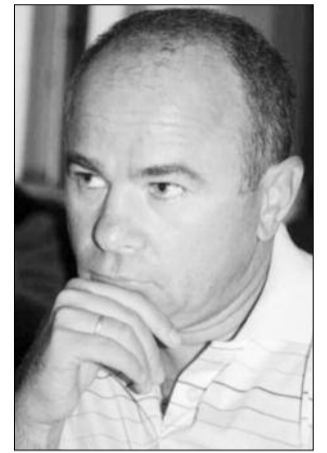
meditațiile autorului sunt de două feluri: unele introvertite, construite ca o sondare a sinelui în căutarea sensului diverselor trăiri și fenomene la care participă, altele extravertite, de critică a unor lucruri care-l nemulțumesc și dezamăgesc în mediile pe care le frecventează, în principal academice și monahale. Deși implicarea personală este din plin prezentă în ambele, consider că cele din primul tip, referitoare la procesul maturizării credinței, înțelegerii vocației monahale - unde, spune un frumos fragment, spre deosebire de ceea ce se petrece în lume, bucuria constituie fondul indestructibil al ființei umane și nu doar o consolare pasageră -, sau la ce mai înseamnă credința și iubirea de Dumnezeu și de aproapele într-o lume postcreștină, sunt într-adevăr profunde, vii și subtile. Experiența și studiul aprofundat al Bibliei în special, creează condițiile transmiterii sensurilor vechi în termeni adecvați sensibilității omului zilelor noastre. Cele pe care le-am numit

extravertite și care sunt majoritare nu mi se par însă de nivelul primelor. Astfel, considerațiile despre femei sunt puternic marcate de misoginism, criticile unor scăderi ale vieții din mănăstiri sunt de asemenea vizibil impregnate de resentimente iar deschiderea ecumenică conduce adesea la relativizarea propriei tradiții ortodoxe. Mai există de asemenea niște inconsecvențe și contradicții, cea mai importantă fiind cea dintre concepția ecumenică împinsă până la a reduce în spirit neoprotestant creștinismul la "o chestiune de morală", punând între paranteze tradiția dogmatică, iconografică și liturgică a Ortodoxiei, și criticile într-adevăr pertinente la adresa protestantismului. În plus, întâlnim și destule pasaje obscure, rezultat fie al unor formulări nefericite, fie al faptului că ele continuă polemici la care autorul nu ne-a făcut părtași.

Călin Popescu este într-adevăr un spirit polemic, dacă înțelegem prin acesta plăcerea discuției în contradictoriu. Îmi amintesc că pe vremuri, când eram amândoi studenți la Facultatea de Filosofie din București, el se făcea remarcat prin provocările pe care i le lansa sistematic lui Andrei Pleșu. Acesta din urmă pleda atunci pentru un ecumenism, ce depășea cadrele creștinismului, întemeiat dacă am înțeles bine pe ideea "unității transcendente a religiilor". Nu știu ce s-a întâmplat în cazul lui Pleșu - cred acum că el mai puțin credea într-un ecumenism global, cât încerca să tempereze anumite excese fundamentaliste ortodoxe, cu accente filetiste -, dar Călin Popescu pare să-i fi adoptat, cum se întâmplă de regulă, poziția, ce-

i drept restrânsă la un ecumenism în cadrul creștinismului. "Ortodoxia neortodoxilor, scrie el, este ecumenismul. Așa cum iudaismul neuideilor a fost creștinismul". Dacă înțeleg bine, mișcarea ecumenică ar fi modalitatea prin care Ortodoxia ar putea penetra Catholicismul și cultele (neo)protestante, inoculându-le valorile, etosul propriu etc. Personal sunt sceptic, cred că s-ar produce mai degrabă o diluare a credinței ortodoxe, care nu poate fi transmisă decât integral, cu toate ale sale. De astfel nici catolicii nu cred că gândesc diferit în ceea ce privește Biserica lor. Călin Popescu, din spirit de frondă, din exces de zel, sau ambele, pare să fi uitat afirmația celebră că unirea Bisericilor nu o va face omul, ci Dumnezeu. Sigur, trebuie făcuți pași înspre apropierea și cunoașterea reciprocă, dar nu cred că ecumenismul, dacă-l înțelegem ca pe un compromis în care fiecare "denominațiune" creștină cedează ceva - este soluția.

În pofida a ceea ce am avut să-i obiectez, *Gânduri pe cale* ne dezvăluie o credință mai puternică decât obstacolele, interioare sau exterioare, care ar putea să o contrarieze. Câteva gânduri mai puțin încrâncenat - provocatoare din final mă conving de faptul că "teologul eseist" este pe cale de a se elibera de amintitele resentimente, frustrări, dezamăgiri poate specifice acestor vremuri nu foarte prielnice creștinismului. Ar fi un câștig atât în ceea ce privește expresivitatea textelor sale, cât și mai ales ar crea premisele unei avansări pe Calea Celui care este totodată Adevărul și Viața.

O povestire de Alexandru Jurcan

Kojek

Mătușă dragă, iată că îți scriu un mail mai lung ca de obicei și asta pentru că am ceva vești ciudate - nu mai zic nimic, te las pe tine să tragi concluziile, ca de obicei. Înainte de a începe esențialul, te întreb cum o duci cu viața, cu boala unchiului, cu tot. Sper că izbucnirea primăverii a mai îndulcit problemele, nu?

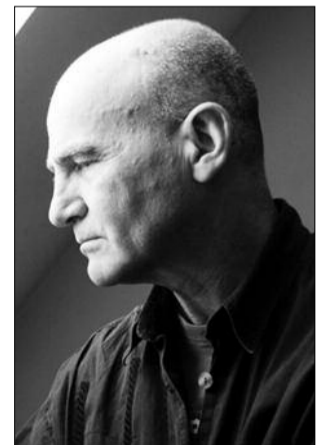
Ai afirmat mereu că sunt nepoata ta preferată, Mia cea zvăpăiată, colorată, nonconformistă, cum te-ai exprimat tu cu diferite ocazii. L-ai cunoscut și pe Ștefan, iubitul meu, cu corp lucrat, privire ageră, mașină de lux. Tocmai el mi-a vorbit de centrele Spa, unde se practică pedichiura cu pești. El vorbea despre pești piranha, apoi l-am contrazis vehement. Dumnezeu! Ția sunt pești carnivori de apă dulce, „vrei să scapi de mine, Ștef?” - i-am replicat murind de râs. Sunt pești *Garra rufa*, care curăță celulele moarte de la unghiile de la picioare. Stai într-un bazin cochet, cu o cafea și chiar o țigară, afunzi picioarele în apa cristalină și peștișorii invadează, ronțăie, lucrează, gâdilă - o nebulie!

Tot Ștefan mi-a vorbit și despre nămolurile terapeutice, iar când începe el a dezvolta un subiect, îți vine să fugi, că nu le are cu discursul, e incoerent și o ține pe a lui, plus că nu știe sintetiza. Tu ce înțelegi din ce mi-a vorbit, cum că - zicea - la noi se află nămoluri sapropelice, care au conținut preponderent organic, au hidratare și capacitate calorică... mă rog, și eu ce să fac cu sfatul lui, cum că „baia rece de nămol, te salvează de formol!”?

Era să uit, mătușă: vorbesc pe facebook cu Muhammad Iwan din Indonezia. Ține în casă un crocodil, îi face baie și îi perie dinții zilnic. Copiii lui nu se tem de animal. Îl cheamă Kojek. Poate nu mă crezi, dar mă tentează ideea să am crocodilul meu, care să asculte doar de mine și să-l asmut contra cui aș dori... te enervez cu chestiile astea? Dacă ai ști ce bine arată Iwan! Mai ceva ca Ștefan! Poate trag o fugă până în Indonezia. Am înțeles că omul e bogat și dornic de o femeie ca mine.

Să revin la subiect. Sunt tristă, supărată și turbată. Ai răbdare, parcă simt că te apucă tensiunea. Așadar...boul de Ștefan, că nu-i pot zice altfel, m-a dus la un centru Spa, cu

peștișori ronțăitori. Nu pot zice că nu mi-a plăcut lucrătura peștilor, senzația de abandon și finețea gâdiliciului la picioare. Eram într-un fel de transă hipnotică, auzeam în depărtare clopote și admiram narcisele din jurul aceluia acvariu cristalin. Oare am stat prea mult în apă? Să fi fost atât de insensibilă, încât... Pe scurt: m-au jumulit peștii! Unghiile arată ca dracu, pielea e năclăită și vineție, îmi apar pete ciudate, care se extind. Drama vieții mele! Doamne, unde-i Kojek să-l trimit spre peștii împutuți, dar și spre javra de Ștefan, care nu mai trece pe la mine, a zis să port șosete lungi, dacă mai doresc să se culce cu mine. Știi ce, mătușă? Să se culce cu mă-sa și cu tot neamul lui de cretini sălbatici! Dumnezeu să le trimită ploaie de pucioasă amestecată cu pești pedichiuriști, să le reteze limbile și capul lor înfumurat! Știu că m-am cam aprins, dar numai tu mă poți înțelege și te rog dă o fugă până la mine, îți plătesc trenul, că eu nu mă pot deplasa în halul în care mă aflu. Te sărut, mătușă, și nu întârzia, că degetele mi se usucă progresiv!!! A ta nepoată, Mia!!

Valeriu Moraru rămase blocat, cu privirile ațintite la cele două zeițe ale dansului, care se precipitau spre ghișeul de control al pașapoartelor. Svetlana se întoarse spre el de câteva ori și-l gratulă cu cel mai candid surâs. Balerinele erau, de departe, niște specimene feminine rasate.

proză

Aeroportul Orly din Paris era supraaglomerat. Echipa de parașutism a României trebuia să aștepte la rând, alături de ceilalți pasageri, pentru controlul pașapoartelor și pentru controlul vamal. În imensa sală de așteptare erau oameni de toate națiile și de toate culorile, amestecați de-a valma, toți așteptând cu nerăbdare să treacă prin vamă și să bată străzile Orașului-Lumină. Într-un colț, în apropierea grupului de români, așteptau disciplinate corpul de balet și orchestra Teatrului „Balșoi” din Moscova, venite pentru un spectacol în celebra sală Olympia. Valeriu Moraru se uita cu jind la câteva dintre zeițele dansului și mai ales la una blondă, cu ochi neasemuiți de mari, de un verde strălucitor. Fiind obișnuită să fie admirată de către bărbați, rusoaica îi aruncă, la rândul ei, o privire disprețuitoare lui Valeriu, de parcă ar fi avut de a face cu un mujic incult și analfabet. Sesizându-i grimasa ironică, Moraru nu mai catadicsi să o bage în seamă și începu să cocheteze cu o altă rusoaică, aflată în apropierea lui. După un schimb de zâmbete șmecherești, Valeriu se angajă într-un dialog convențional, direct în rusă:

- Domnișoară, ați venit pentru prima dată la Paris?

- De ce mă întrebi?

- Aș vrea să vă fiu ghid, dacă aveți nevoie de cineva să vă conducă în acest oraș veșnic aglomerat și să vă arate frumusețile lui!

- Ești francez? Întrebă fata curioasă. Unde ai învățat rusește?

- Nu sunt francez, sunt român. Am venit în Franța cu o echipă de sportivi, dar cunosc Parisul foarte bine. Am fost de mai multe ori aici. În ceea ce privește limba rusă, am învățat-o la școală.

- Ce sport practici, intră în vorbă blondă, geloasă pe colega ei și supărată că Valeriu nu o mai băgase în seamă.

- Parașutismul, răspunse Valeriu, fără să o privească.

- Parașutismul! se miră blondă. Este un sport al curajoșilor. Se apropie de Moraru și-i întinse o mână fină, sunt Svetlana Orlova.

- Moraru, Valeriu Moraru, răspunse băiatul, fără să zâmbească. Îi strânse mâna, cu o ușoară înclinare a capului și-i aruncă o privire hipnotică. Fata rămase pironită, pentru câteva clipe, surprinsă de expresia nepământeană a ochilor lui Valeriu, a căror privire i-au răscolit toate simțurile, fără să poată articula vreun cuvânt.

- Sunt... sunt balerină, bâgui într-un târziu Svetlana... am venit la Paris cu teatrul „Balșoi”... colega mea este Maia... noi suntem din Moscova...

- Îmi pare bine, zâmbi Valeriu, sunteți două ființe absolut superbe! Am fost la Moscova, am văzut un spectacol de balet la „Balșoi”, dar, de la distanța la care eram față de scenă, nu am reușit să disting fețele balerinelor. Poate ați dansat și voi în spectacol...

- Când ai fost la Moscova? întrebă Maia, în timp ce Svetlana continua să-l privească pe Valeriu în ochi, fără să poată rupe vraja acelor clipe.

- Anul trecut... prin toamnă... Cred că a fost *Gayaneh*, de Aram Hacıaturian....

- Văd că ești un tip cult, nu confunzi *Dansul săbiilor* cu baletul din care face parte. Noi am dansat în amândouă, atât în *Gayaneh*, cât și în *Spartacus*, baletele scrise de Aram Hacıaturian, zâmbi fericită Maia. Ți place baletul?

- Chiar foarte mult! Din baletul *Spartacus* îmi place *Dansul nimfelor*. Voi, balerinele, parcă sunteți niște nimfe, niște zeițe. Aveți un har deosebit de la Dumnezeu, puteți exprima, prin dans, toate sentimentele, toate trăirile și toate pasiunile omenești.

- Ne cheamă la controlul pașapoartelor, se auzi vocea Svetlanei. Noi vom fi cazate la hotelul „Hilton”, lângă Sena. Dacă îți face plăcere, te așteptăm să ne vizitezi. Vom

Zeițele dansului

procura pentru tine un bilet de favoare la unul dintre spectacole.

Valeriu Moraru rămase blocat, cu privirile ațintite la cele două zeițe ale dansului, care se precipitau spre ghișeul de control al pașapoartelor. Svetlana se întoarse spre el de câteva ori și-l gratulă cu cel mai candid surâs. Balerinele erau, de departe, niște specimene feminine rasate. Oare cum arătau goale? Moraru se trezi din reverie de abia când moțul Emil îl apostrofă aproape brutal:

- Ce te uiți așa, ca vițelul la poarta nouă, n-ai mai văzut femei? Crezi că alea, cu care ai vorbit, nu se cacă și nu se pișe?

- Emile, Emile, tu nu ai nimic sfânt pe lumea asta! Femeia este ca un altar, pe care bărbatul își aduce jertfa dragostei. Nu trebuie să privești totul doar din perspectivă scatologică, un pic de romantism face viața mult mai frumoasă și mai interesantă. Tu n-ai putea să discuți cu o femeie, fără să te gândești la necesitățile ei fiziologice?

- Pentru mine toate femeile sunt niște curve, făcute de Dumnezeu numai pentru satisfacerea plăcerilor bărbaților. Ele trebuie să spele, să gătească, să facă ordine și curățenie și să stea crăcite, atunci când i se scoală bărbatului. Din când în când, mai trebuie bătute peste gură și peste cap, ca să nu uite cine este stăpânul în casă. Să știi de la mine, pentru femei futaiul merge foarte bine cu bătaia. Violenta le provoacă senzații mult mai puternice decât mângâierile.

- Ești un sadic incurabil și un misogin, Emile! Își vei da seama de asta la bătrânețe, când vei ajunge un neputincios. Când vei avea nevoie de cineva să-ți dea o cană cu apă ori să-ți țină *fluierul* să poți face piș, să vedem dacă-ți va da mâna să mai vorbești așa!

- Ferească Dumnezeu! Valeriu, mă sinucid înainte să ajung neputincios. Până atunci reglez și bat toate femeile care-mi ies în cale și le fac prunci, se făli moțul.

Vama nu a fost o problemă pentru români, în Occident nu puteau duce mărfuri pentru vânzare, nici măcar la piața de vechituri. Fiecare avea asupra lui doar lucrurile personale. Obișnuieți cu perchezițiile vamale din țările comuniste, băieții au fost foarte surprinși să constate că francezii nici măcar nu le-au deschis gențile de voiaj, mulțumindu-se să le arunce câte o privire fugară. Altfel procedau cu arabii și cu negrii.

Membrii echipei s-a reunit la ieșirea din aeroport, unde gazdele le-au pus la dispoziție un autobuz pentru deplasarea la hotelul „Ibis”, aflat în apropierea aeroportului Orly, unde urma să se desfășoare, de altfel, concursul de parașutism. Hotelul de două stele avea numai camere cu două paturi și câteva matrimoniale. Valeriu Moraru fiind nefumător, avea întotdeauna probleme cu repartizarea camerei, toți ceilalți colegi fiind niște împătimiti ai tabacului. În cele din urmă, Stoian a fost de acord să împartă camera cu el, acceptând condiția să nu fumeze înăuntru.

Seara, la cină, Valeriu Moraru îl rugă, discret, pe colonelul Guran să-l învoiască în oraș și după ora 22,00, când se dădea stingerea.

- Valeriu, te rog să-mi spui, sincer, unde vrei să mergi! Nu-mi fac probleme, știi bine că am încredere în tine, dar se poate întâmpla orice... Securistul care ne însoțește de abia așteaptă să ne aibă cu ceva la mână.

- Știu, domnule colonel, nu vreau să vă fac probleme. Am cunoscut în aeroport niște balerine de la teatrul „Balșoi” din Moscova, venite pentru un ciclu de spectacole la „Olympia”. Sunt cazate la hotelul „Hilton” și...

- Eram sigur că-i vorba de femei. Nu vreau alte explicații. Trebuie să fii atent cu rusoaicele, au după ele o trupă de kgb-iști care le păzesc, atunci când pleacă în Occident. În camerele lor de hotel sunt tehnici de

înregistrare, puse atât de francezi, cât și de serviciile sovietice. Rușilor le este frică de rămânerea artiștilor în străinătate și de aceea îi păzesc cu strășnicie.

Valeriu luă un taximetru condus de un negru bătrân, care-l duse până în apropiere de hotelul „Hilton”. Faptul că era îmbrăcat cu un pantalon crem și cu un sacou vișiniu cu emblema „Jockey Club” îl induse în eroare pe taximetrist, confundându-l cu un dandy englez, pornit la vânatoare de noapte prin oraș. De aceea, încercă timid, într-o engleză stâlcită, să-și ofere serviciile pentru o distracție cu fetițe venite din Africa Centrală, țara lui de origine. Moraru îl refuză scurt, fără niciun comentariu.

Hotelul „Hilton”, o construcție nouă foarte modernă, domina zona și făcea o pată discordantă față de celelalte clădiri, ridicate în secolul XIX. Holul era plin de o lume pestriță, turiști, ziariști și gură cască, amestecați de-a valma, fiecare cu preocupările lui. Valeriu se îndreptă spre recepție și se adresă uneia dintre numeroasele recepționere:

- Domnișoară, o caut pe Svetlana Orlova, una dintre balerinele de la „Balșoi”. Este cazată aici.

- Svetlana.... Orlova, repetă recepționera mecanic, verificând registrul...Da, Svetlana Orlova, este la camera 605. Vă rog să apelați numărul 605 de la telefonul de pe masa de lângă geam!

Emoționat, ca un adolescent aflat la prima lui întâlnire, Valeriu formă numărul de telefon indicat de la recepție:

- Alo! răspunse o voce suavă.

- O caut pe domnișoara Orlova. Sunt Valeriu Moraru.

- Eu sunt, Svetlana. De unde mă suni?

- Sunt jos, la recepție. Vrei să cobori, sau urc eu la tine?

- Nu, nu urca, răspunse speriată Svetlana, cobor eu imediat.

- Bine, te aștept!

- Valeriu! îi întinse mâna Svetlana bucuroasă. Nu mă așteptam să te văd atât de curând, cu toate că m-am gândit la tine, după ce ne-am despărțit, recunoscui fata. Tu unde ești cazat?

- La hotelul „Ibis”, undeva în apropierea aeroportului unde ne-am cunoscut. Valeriu îi aruncă, din nou, o privire hipnotică, fixându-i imenșii ochi albaștri. Svetlana, dacă vrei, ieșim să facem o tură în oraș, vreau să-ți arăt Parisul noaptea!

- Știu și eu...?! Svetlana era foarte nehotărâtă. Noi nu putem ieși din hotel fără aprobarea șefului trupei, riscăm să nu mai putem pleca din țară...

- Nu vreau să ai probleme, se arătă dezamăgit Valeriu, crezi că-ți va observa cineva lipsa?

- Aș putea să risc, colega mea de cameră, Maia, este cuplată cu șeful grupului de supraveghetori ai ansamblului. Cred că s-ar bucura amândoi dacă le-aș lăsa camera liberă câteva ore. Lasă-mă să urc în cameră și să-i spun colegei că-i fac un hatâr, lipsind câteva ore. Procedăm așa de fiecare dată când ieșim afară din țară. Văd că ești foarte elegant, eu nu prea am haine de seară la mine...nu știu cum să mă îmbrac...!

- Arăți foarte bine așa cum ești îmbrăcată, rochița asta este absolut superbă, se potrivește cu ochii și cu părul. Privește în jurul tău! Vezi vreo femeie mai elegantă ca tine? Să-ți lași poșeta în cameră, așa îți induci în eroare adversarii și nu riști să fii jefuită de hoții de buzunare, care bântuie pe toate străzile.

Svetlana se îndreptă spre lift, iar Valeriu rămase singur să o aștepte în holul imens, înțesat de lume. O damă de consum, machiată violent, îmbrăcată cu o fustă de piele minusculă, îl acostă imediat:

- Ești englez? Vrei să-ți ofer o noapte foarte fierbinte? Întrebă fata, dându-și ochii peste cap, în timp ce-și lingea buzele provocator. Cu

tine sunt dispusă să o fac gratis, ești un tip super... miorlăi într-o engleză aproximativă.

- Mulțumesc, domnișoară! Nu doresc nicio companie, o concedie Valeriu pe un ton sec, ce nu accepta nicio replică.

- Ești un bulangiu nenorocit, trebuia să mă aștept la așa ceva de la tine, replică dama, în franceză, pe un ton obraznic. Se vede de la o poștă că te îmbracă poponarii, probabil că ești un eunuc scopit din naștere...

- Sunt un bărbat normal, heterosexual, răspunse Valeriu în franceză, atâta doar că nu mi plac haznalele publice țigănești, în care se golesc toți nespălații, prefer toaleta mea personală.

- Hai sictir! zise, după care plecă legănându-și soldurile.

- Cine-i fata? întrebă Svetlana din spatele lui Valeriu. A plecat supărată, ai deranjat-o ceva. Ce i-ai spus?

- Că nu sunt liber. Că am o prietenă, cea mai frumoasă femeie din Paris, glumi Moraru. Încearcă și ea să-și ofere serviciile cuiva și s-a supărat pe mine că nu le-am acceptat.

- Ah...înțeleg! Este una din alea...! Am aranjat cu Maia, putem pleca.

- Svetlana, putem să luăm un *bateau mouche* și să facem o croazieră pe Sena, ori un autobuz pentru un tur al centrului Parisului. Ce alegi?

- Pe amândouă, zâmbi Svetlana, avem toată seara la dispoziție.

- Atunci, propuse Valeriu, luăm un autobuz, facem un tur al Parisului, coborâm pe malul Senei, într-o stație și luăm vaporeașul.

Se urcară la etajul autobuzului decapotat, de unde puteau admira în voie panorama orașului și monumentele arhicunoscute ale Parisului: Arcul de Triumf, turnul Eiffel, Champs Elysee, Opera... Valeriu îi dădea explicații, din când în când, Svetlanei, în plus față de înregistrarea pe care o ascultau în căști. Când ajunseră la Moulin Rouge, Svetlana întrebă precipitată:

- N-am putea întrerupe circuitul pentru o jumătate de oră?

- Cred că da. Hai, să-l întrebăm pe șofer, propuse Valeriu.

Primind un răspuns afirmativ, cei doi coborâră în fața cunoscutului cabaret și se avântară prin mulțimea de gură cască. Svetlana îl prinse strâns de mână, aruncându-i un zâmbet fermecător:

- Nu vreau să mă pierd de tine, sau mai rău, să mă agate vreun drogat.

- Ai dreptate, Svetlana, trebuie să fim atenți, aici este un cartier rău famat, plin de cerșetori, de prostituate, de proxeneți și drogați. Ți-aș propune, dacă tot suntem aici, să urcăm pe colină și să vizităm biserica *Sacre Coeur*, una dintre cele mei frumoase catedrale din Paris.

- Ce înseamnă *Sacre Coeur*, în limba rusă?

- *Inimă sfântă*, traduse Valeriu. Legenda spune că în subteranele bisericii s-ar afla inima lui Iisus, de aici numele de *Inimă sfântă*. Nu este la fel de veche precum *Notre Dame*, de exemplu, dar este monumentală. În timp ce urcau colina, Svetlana se lipi de Valeriu și-i cuprinse mijlocul. La rândul său, băiatul îi puse o mână după gât, continuând să urce agale dealul. În semiîntineric îi zări ochii Svetlanei sclipind tainic și gura întredeschisă într-un surâs enigmatic. Pe scările bisericii era o viermuială de nedescris, iar pe peluză stăteau tolăniți grupuri de hippy, îmbrăcați în haine soioase, cu plete murdare, fumând apatici. Instinctiv Svetlana se strânse mai tare lângă Valeriu. Câteva femei din grupul de nomazi își alăptau copiii, expunându-și cu nonșalanță sânii, fără să se sinchisească de trecători.

- Doamne, Valeriu, se sperie Svetlana, arătând cu capul spre un grup de pletosi care făceau sex în grup,ăștia se cuplează aici, în public, fără nicio rușine! Parcă ar fi niște animale! N-am văzut așa ceva în viața mea!

- Nu trebuie să te surprindă,ăștia își trăiesc aici veacul, în fața bisericii. Aici dorm, aici mănâncă, aici fac sex, aici nasc, aici își cresc copiii...

- De unde au bani? Din ce trăiesc? se interesă Svetlana.

- Cerșesc, fură, vând droguri, primesc bani de la rude... trăiesc de pe o zi pe alta, din

expediente... În Moscova nu este așa ceva?

- În Moscova nu există picior de cerșetor, sau de bețiv, îi ia miliția imediat de pe stradă și-i duce la închisoare. Mi-ai spus că ai fost ai fost la Moscova.

- Am fost la câteva concursuri, recunosc Valeriu. Moscova este un oraș foarte frumos. Eu am vizitat numai centrul. Îmi aduc aminte de un cântec foarte frumos, *Pod moskovnâie vecera* (*Serile cu lună de la Moscova*, n.a.) Începu să îngâne prima strofă a cântecului, urmat de Svetlana.

- Cânti foarte frumos, se entuziasmă fata. Se întoarse spre Valeriu, îl cuprinse cu brațele de după gât și-l sărută apăsător pe gură. Băiatul se rezemă cu spatele de un copac, aflat pe alee și o strânse puternic la piept. Svetlana își lăsă capul pe spate, căutându-i buzele cu înfrigurare. Am așteptat de atâta timp să mă săruți... de ce ai întârziat... nu-ți place de mine...?

- Îmi plăci, ești o fată absolut superbă! Mi-a fost teamă să mă apropiu de tine ca să nu te sperii ori să stric vraja acestei seri minunate. Continuă să o sărute, în timp ce-i strecură mâna sub rochița vaporosă, pentru a-i mângâia sânii. Găsi două mere pietroase, cu sfârcurile întărite, fremătând de dorință. Svetlana începu să geamă, lipindu-se și mai strâns de Valeriu, continuând să-l sărute pătimaș. Intrată parcă în transă, își ridică rochița, îi luă mâna și i-o strecură între picioare, apăsându-i-o pe muntele lui Venus.

- Mângâie-mă, îi șopti în ureche, simt că-mi pierd mințile! Bagă-mi degetele înăuntru...! Te roog...! Era umedă toată și fierbinte ca un cazan dat în clocot. După câteva clipe, o cuprinse un tremur spasmodic, însoțit de zvâcniri și de țipete înăbușite, după care scăpă un oftat prelung și se liniști.

- Nu vrei să ne așezăm pe o bancă? o întrebă Valeriu cu vocea calmă.

- Sunt sleită de puteri, m-am descătușat, recunosc Svetlana. Poate crezi că sunt o nebună perversă? N-ai mai întâlnit o fată ca mine? M-a întârziat faptul că nu te-ai dat la mine, ca alți băieți, continuă să turuie Svetlana și m-am încălzit ca o proastă. Sărutările tale m-au înnebunit, trebuie să recunosc, ai niște buze carnoase care mă scot din minți... Vorbesc cam mult, nu? Te-am zăpăcit de tot! Nu spui nimic?

- Ce-aș mai putea spune? Ești o fată foarte temperamentală...

- Valeriu, sunt o traumatizată, tu nu-ți poți imagina prin câte am trecut. Am crescut într-un orfelinat, unde, la vârsta de 12 ani, am fost violată de către unul dintre îngrijitori. Nici măcar nu avusesem încă primul ciclu menstrual. Am stat în spital o lună, m-am vindecat fizic, dar am fost marcată psihic pentru tot restul vieții. Am avut șansa să fiu remarcată la școala populară de artă, unde făceam balet, așa am ajuns, în cele din urmă, la „Balșoi”. Coregraful care s-a ocupat de mine și căreia, trebuie să recunosc, îi datorez totul, era foarte geloasă și posesivă, înțelegi? Suportam toate perversiunile ei, cu stoicism, deoarece viața mea depindea de ea. Să nu râzi, primul orgasm l-am avut târziu, după vârsta de 18 ani, în timp ce ne jucam cu Maia, colega mea de cameră. Ne-am mângâiat și ne-am pipăit până când am făcut ca toți dracii și m-am simțit, pentru prima dată, foarte bine.

- N-ai avut nicio experiență sexuală cu bărbați? deveni Valeriu interesat. N-ai avut până acum un prieten?

- Am avut relații cu bărbați, nu vreau să mint, dar nu m-am simțit bine. De aceea evit să am contacte sexuale normale, prefer sexul oral, cel puțin așa nu mă murdăresc și nu rămân gravidă. La teatru trebuie să le faci pe plac șefilor, mahărilor de la partid sau de la miliție. Dacă pun ochii pe tine și nu le faci damblaua, te poți trezi pe drumuri. Când mergem afară, ne mai cuplăm cu supraveghetorii, ca să nu avem probleme și să nu fim oprite de la deplasări în străinătate. Maia se ocupă acum de supraveghetorul-șef...

- Văd că ești prietenă bună cu Maia, mai sunteți împreună, adică mai continuați relațiile intime?

- Să știi că în corpul de balet, fetele se cuplează între ele și băieții între ei, este un fel

de tradiție. Când se strică un cuplu, se nasc adevărate drame și scandaluri. Maia este fată de treabă, a crescut și ea tot la orfelinat. Să nu ai impresia că suntem o adunătură de perverse, în realitate nu avem timp liber aproape deloc. Facem repetiții până la epuizare. Când ajungem în cameră, ne trântim în pat, câteodată dormim îmbrăcate și nemâncate. Spectatorii văd numai finalul muncii noastre, spectacolul!

- M-ai lăsat năuc, recunosc Valeriu. Eu credeam că trăiți într-un veșnic paradis: muzică, dans, distracții, recepții, adulatori...

- Te-ai înșelat amarnic! Lumea baletului este una sălbatică. Nu ți-am vorbit de invidii, de dușmănie, de turnătorii, ce mai, o adevărată junglă. Egoismul și individualismul nu au limite! Maia are și ea defectele ei...

- Adică? Spuneai că sunteți prietene, partenere...

- Ei...! Ea ar vrea ca eu să nu am pe nimeni, să-i fiu credincioasă, în timp ce ea își face de cap cu alte fete și se cuplează cu diferiți bărbați. O dată mi-a propus să facem dragoste în trei, noi două cu prietenul ei. Apoi s-a răzgândit, n-a mai vrut să discute cu mine despre acest subiect. În seara asta a rămas cu tipul ei, dar mi-a atras atenția să fiu cuminte, să nu fac prostii.

- Chiar ți-ar fi plăcut să faceți dragoste în trei, două femei cu un bărbat? Este o fantezie erotică de-a ta?

- Valeriu, toate femeile au fantezii erotice. După ce am fost violată, i-am urât pe toți bărbații. Când am ajuns adolescentă, influențată de instructoarea mea, m-am jurat să nu fac dragoste niciodată cu un bărbat. Am început să am îndoieli când am constatat că toate partiturile baletului preamăresc dragostea, ca fiind fericirea supremă. Unele colege povesteau aventurile lor erotice, perversiunile, sexul în grup, sexul oral, trezindu-mi și mie curiozitatea. De fiecare dată am fost, însă, dezamăgită. Nu era ceea ce așteptam eu... Când te-am văzut în aeroport, am avut impresia că ești un filfizon îngâmfat. M-a deranjat că ai intrat în vorbă cu Maia și m-am uitat mai atentă la tine. Abia apoi am observat că ești un bărbat foarte frumos și mi-am dorit să-mi acorzi atenție mie, nu prietenei mele. Uite, în final am reușit, suntem în seara asta împreună și mă simt foarte bine. Nu mi-am imaginat vreodată că voi avea un orgasm atât de puternic, doar sărutată și mângâiată! Ai accepta să facem dragoste și perversiuni în prezența prietenei mele, Maia? Valeriu rămase năucit, nu se aștepta la o astfel de întrebare.

- Este o fantezie sau o dorință de-a ta? Te-ai gândit cum va reacționa Maia? Dacă vrea să intre și ea în joc?

- M-am gândit. Să știi că nu m-ar deranja, cu condiția ca eu să conduc ostilitățile, eu să fiu prima la toate. Aș vrea să te dezbrac încet, să-ți fac sex oral, privindu-o pe prietena mea cum se excită. Te-aș pune, apoi, să mă pătrunzi în toate pozițiile, iar eu să strig și să gem. Într-un fel m-aș răzbuna pe Maia, care mi-a făcut zile fripte și m-a chinuit povestindu-mi toate perversiunile pe care le face cu partenerul ei. Uite, m-am excitat, din nou, sunt toată udă numai imaginându-mi ce am putea face împreună. N-ai vrea să începem aici pe bancă...? Toți pletosiiăștia se împreunează prin preajma bisericii, noi de ce nu am face-o? Aș fi în stare să te înghit cu totul!

- Nu sunt obișnuit să fac dragoste prin parcuri, se codi Valeriu, îmi place să fiu în intimitate...!

- Dacă vii la mine în cameră, îți promit că-ți satisfac toate fanteziile tale erotice, sunt în stare să fac cu tine toate perversiunile de pe pământ!

Noaptea fierbinte, toridă și sălbatică de-a dreptul, petrecută în trei la hotelul „Hilton” din Paris i-a lăsat un gust amar în suflet, în final, lui Valeriu Moraru. Acolo, într-o orgie carnală, s-a destrămat o legendă, legenda zeitelor dansului, pe care și le imagina niște ființe serafice și angelice, trăind într-o lume de vis. Realitatea era cu toată alta, trăiau într-o lume hădă, dominată de pasiuni carnale perverse și nesățioase, într-o junglă a instinctelor primare.

- Am fost la câteva concursuri, recunosc Valeriu. Moscova este un oraș foarte frumos. Eu am vizitat numai centrul. Îmi aduc aminte de un cântec foarte frumos, Pod moskovnâie vecera (Serile cu lună de la Moscova, n.a.) Începu să îngâne prima strofă a cântecului, urmat de Svetlana.

Alexandru Sfârlea

„PÂNĂ ÎN LUMEA LUI AFLATĂ DINCOLO DE LIMITA NORDICĂ A MĂSLINULUI”

Lucian Scurtu - EXITUS (Biblioteca revistei *Familia*, Oradea, 2017)

Lucian Scurtu – poet orădean de sorginte holbavian- brașoveană – se află, iată, la al șaselea său volum de versuri (*Exitus*, Biblioteca revistei *Familia*, Oradea, 2017), autorul fiind un parcimonios – exigent care pune la încercare (ne)răbdarea cititorilor. Tematizările și situarea în proiectul auctorial al „exitus”-ianului din acest volum, nu diferă prea mult de precedentele, excepție făcând cel de sonete (*Regnul ascuns*, 2008), pentru că punerea în pagină, retorica gesticulației lirice și dihotomia particularităților expresive au caracteristici interferente, diferă doar unele cadre cu amprente de temporalitate strict biografică. În primul rând, Scurtu este un poet al istoricizării discursului liric, dar și , parcă tras la indigo, al liricizării acut istoricizate, aceste coordonate fiindu-și „hrană sieși” în ambientul de inter-referențialitate. Ni se revelează, deliberat și exponențial, faptul că personajul principal al periplului poeticesc este *Ea* – emblematică și „totemică” (omni)prezență – sub a cărei percutanță și hegemonie se află , ca o invariantă a facerii/ spunerii , condiționând, nu de puține ori, corporalitatea și structura artefactului literar. Iată aici un concentrat liric elocvent-definitoriu, al acestui alter-ego efeminat : „*Măine se prăbușește imperiul roman, va trebui să mergem în piață/ să-i admirăm sfârșitul!*”, spune în timp ce întinde rufele pe balcon,/ el o aude din gaura de vierme adâncă până în teritoriile lui de peste mări,/știe că privilegiștea va fi unică, peisajul sublim, suferința atroce,/știe că mâine va fi o zi care va marca una dintre muncile de primăvară./ Dar, a doua zi , cireșii au înflorit atât de frumos/ încât prăbușirea imperiului roman a fost amânată/ pentru un alt mileniu, pentru o altă înserare, pentru o altă zi”. (*Dincolo de limita nordică a măslinului*). Suntem martori impenitenți ai unor jocuri de intimizant răsfăț, disimulând tandrețea în constructe lexicale memorabile, precum : „cenușa ta are gustul albastru”, „scrumul tău are gustul dropiei”, „vreau să văd cât de frumos îți poartă crișul eșarfa” , „tu ești mai frumoasă decât o eteristă în timpul revoluției” , sau : „când ea visează pe malul drept al nilului, eu rătăcesc pe malul stâng al crișului”, ori „știi că pentru a-ți vedea ochii mai bine, toate luminile orașului nostru au fost lăsate aprinse zi și noapte câțiva ani ?” etc. Nu este mai puțin adevărat că din factualitatea epicizată ontologic și transcendențial în pagini, *Exitus*-ul aduce în proximitate acel sentiment al sumbrului și finitudinii . Dar nu subiacent ori sugerat, ci de-a dreptul provocator, claustrat fabricitar în lăuntricitate, luând forma unor sincope diurne acceptate și asumate, energizând personificări vecine cu incongruența semantică : „Precum un mort îngenucheat în fața altui mort / gutuia din pervaz îmbătrânește încet, foarte încet,/ramul din care a căzut s-a vestejit,mâna care a cules-o s-a uscat,/urmele de rouă i s-au șters demult,/ „ești o gutuie urâtă” , îi șoptesc, dar ea tace, abia mai pălpâind/ pe partea dinspre univers cu soare,/ atunci o înjur, arunc în ea cu pietre, o însemnez cu fierul roșu. / În tot acest timp îmbătrânesc și ei i se face milă de mine/ îmi spune vorbe alese, mă alăptează cu mierea cea mai galbenă,/ (...) se roagă pentru mine să murim împreună în numele tatălui meu,/ nicolae, și al fiului său, lucian,/ și al păsării împăiate care zboară prin odaie cu disperarea mea în cioc,/cu o aripă în lumea asta și mai multe în lumea cealaltă”. (*Parte din nimic*).

Poetul Scurtu este și artizanul omniscient al unor scenarii cu premise adesea suprarealiste în primă fază, „cu himerele ctitorite livresc pe retina gesturilor refulate”, care își relativizează apoi incipitul , cu unele volute histrionice chiar , evoluând „în versuri ample și calde, ca respirația mării” (Alex Ștefănescu). Dar, nota bene, recognoscibil fiind oricând și în orice fel

de circumstanțe și contextualizări, prin aceea că a reușit să impună un „brand” profund individualizat. Un oarecare risc fiind, totuși, inerent, prin aceea că un anumit tip de manierism – oricât de (hiper)rafinat s-ar dovedi acesta – stă „pofcios” la pândă : „(...) au rostogolit din vârful nevrozei la picioarele lucidității/ bulgărașul de sare / Al spaimei de a face uriașe unghiuri imaginate/ (...) „Inocentule, deja ți-ai uitat iobăgia măreață și obsesia unicului bici/ Care ți-a mângâiat inspirația cu lovituri rafinate, mătăsoase și mici ?/ îmi spune *Ea* , și mâna care a scris am înălțat-o la ceruri mereu,/ Până ce din palmă am dat drumul unui foc năpraznic,/ Abia atunci am distins, printre bălării, monumentul funerar pe care stă scris” : (a se vedea ce anume, despre „iazaciul peste cele lumești”, „mărturisitorul Lucyan”, la pag.28). De altfel, întreg volumul este frisonat – parcă de un flux nu clorofilian ci negru, prin capilaritățile versurilor somptuos-maiestuoase, în umbra densă a aceluși *exitus*, cu luxuria lui semantică obsedantă ; dar, chiar dacă e vorba explicit și „frontal” despre *Moarte* , întunericul, opacitatea și bezna nu devin sufocante și nu conduc (inductiv) spre asfixierea percepției : „Înainte de a muri mi s-a cerut ultima dorință,/ dar eu demult nu mai doresc nimic de la nimeni,/ doar ziua aceasta să treacă mai repede,/ să văd cum e când mori, dar mai ales când vrei să mori în interiorul vizuinii,/ cum din corpul tău începe să iasă un fumuleț înecăcios, / te împrăștie în aerul respirat avid de mulțimea semenilor tăi, te termină,/ (...) vrei să strigi dar moartea e o stare de liniște deplină,/ o pace cum n-a mai fost alta pe lume, / (...) venele ard dilatate la maxim, în curând se vor umple cu pământ,/ (...) tastatura bubuie sub ochii tăi, pielea se desprinde agale de trup,/ va îmbrăca elegant un alt trup./ Al cui ?” (*Când gustul sângelui e tot mai amar*) . Din paginile cărții parcă ne face semne ritualice, încărcate de semnificații și conotații ale entelehiilor unor tărâmurii arhetipale, cosmogonice, un poem dens și fascinant în XXI de secvențe, intitulat, în mod ciudat *Prostul tribului*, dar care stă, nu întâmplător, sub semnul privilegiat al unui vers din Rainer Maria Rilke : „*O, timp ciudat, o, grea petrecere a timpului, o, singurătate.*” Aici, parcă pentru a ne atenționa imperativ spre descifrarea „strategiilor” sale de îngemănare a „realismului cri(p)tic” cu evanescentele și volutele unui imaginar poetic intempestiv, poetul „mărturisitor” (primul lui volum se intitulează chiar așa, *Lucyan mărturisitorul !*) ne călăuzește (tarkovskyan ?) pornind din peștera chrystică - poate că și platoniciană- spre „patria aramei uzate, în țara bronzului costisitor”. Dar, într-un contrast izbitor, trecând și prin... *Splaiul Crișanei* , unde, „sub povara rujului *Ei* calcarul geme haotic”, apoi „se naște un întreg regn, o altă rasă, o unică familie, o nouă limbă, (primele cuvinte , „*rodia!*” „*rodia!*”). Conducătorul *tribului* ne poartă apoi spre „locul unde curge astăzi o apă mare, din ea se adapă cu furie turbinele urii, motoarele păcatului, roțile zimțate ale unei maladii năucitoare, *dieselul* mântuirii , , unde, iarăși, „doar ea este exemplul turmei, culegătorul perfect, vânătorul abil, (...) doar ea schimbă cursul istoriei cu o singură privire” . Pentru ca, în final, poetul să izbucnească în această (aparent) înțeleptă și terifiant –autoflagelatoare exclamație : „*Sunt cupa lui Nestor, e o durere să îți astâmperi setea din mine!*” / spun umilit de politețea zeilor- să-mi fie rușine, / de anii aceștia din toamna târzie,/ când trupul îmi duhnește a *Viață, Moarte, Poezie!*” .

Lucian Scurtu este nu doar un poet cu adevărat *inubliabil*, dar și unul dintre cei mai îndreptățiti a fi considerați în prim-planul poeziei care se scrie la ora actuală, pe mioriticele plaiuri .

Ion C. ȘTEFAN

UN ROMAN PSIHOLAGIC

Nică D. LUPU, METAMORFOZE, Editura *Arefeana*, București, 2018

Îi admir pe profesorii care, după ieșirea la pensie, sau chiar cu câțiva ani mai înainte de acest eveniment al eliberării de griji, se dedică literaturii, pentru că le înțeleg dorința de manifestare publică prin scris, sau prin participarea directă la cenaclurile literare – ca o continuare firească, pe plan social, a principalelor lor preocupări educative anterioare.

Ei se bazează pe câtorva avantaje: ușurința de a se exprima în fața unui auditoriu, o cultură bogată, la care pot face referiri, experiență umană multiplă, de unde își vor alege personajele viitoarelor cărți.

Acesta este și cazul scriitorului Nică D. Lupu, fost profesor la un liceu din Brănești, Ilfov, apoi inspector școlar și directorul Casei Personalului Didactic Ilfov și, în sfârșit, de câțiva ani, scriitor recunoscut și apreciat în cadrul Centrului Cultural „Mihai Eminescu”, Sectorul II, București și promovată de Editurile Betta și Arefeana.

Începuturile sale literare datează din anul 2006, cu volumul „Incertitudinile la răscruce”, după care urmează, la scurt timp: „Celesta”, „Regina nopții”, „Talismanul”, „Spirala”, „Destine”, „Răspântia”, „Insomnii” și altele, despre care s-au pronunțat, în presa culturală: Lucian Gruia, Geo Călugăru, Victor Atanasiu, Margareta Labiș, Camelia Pantazi și alții, care au remarcat talentul său de narator, bogăția tematică, tendințele educative ale creațiilor, cursivitatea textului și buna încadrare în proza clasică românească.

Volumul „Metamorfoze” se înscrie în aceeași direcție, dar are o paletă mai bogată de abordare, anume: redresarea unui tânăr deficitar educativ, prin forța exemplului, dar și prin duritatea întâmplărilor repetitive, care vin ca un semnal preventiv de alarmă, oferindu-i tânărului Tibru Nițescu prilejul de a alege el însuși calea cea bună.

Astfel, cititorul devine un fel de martor afectiv, condamnând faptele negative ale personajului principal, care deranjează orele la clasă, provoacă un incendiu într-un restaurant, desconsideră tradițiile bisericesti, fură, încearcă să necinstească o tânără cuminte din satul bunicilor săi.

Cu un astfel de comportament, Tibru Nițescu este primejdii să suportă rigorile legii.

Dar *metamorfoza* sa lentă și neprevăzută, pe drumul spre bine, pornește de la un accident neprevăzut, în timpul iernii, când face, cu un grup de prieteni, o excursie la Bălea Lac și pleacă singur pe un traseu primejdios, fiind accidentat și salvat în ultimul moment, internat într-un spital de urgență de la poalele Tâmpelui.

Timpul de suferință îi dă răgazul să rememoreze faptele sale negative și să ia hotărârea crucială de a deveni un tânăr serios, harnic și dornic să-și facă o carieră convenabilă.

Un rol important în transformarea sa pozitivă îl joacă tânăra Eleonora (Norica), fiindu-i alături și sfătuindu-l de bine, încât Tibru Nițescu termină liceul, se încadrează în producție și urmează cursurile serale ale unei Facultăți din Galați, căsătorindu-se cu ființa care i-a fost mereu apropiată, sinceră și bine intenționată.

Autorul povestește convingător, îmbinând cu măiestrie narațiunea firească și monologul intuitiv, prin care eroul principal se autoanalizează, reușind să găsească singur calea spre adevăr.

Putem afirma că romanul „Metamorfoze” ne oferă o narațiune psihologică subtilă și convingătoare, purtându-l pe autor pe linia unei profesionalizări certe.

Tehnica sentimentelor onirice

Dumitru Tâlvescu, *EVADAREA DIN MECANIC*, ed. Singur, Târgoviște, 2016

Aproape necunoscut în lumea literară bucureșteană, dar scriitor cu rezoluție personalizată, d. Dumitru Tâlvescu a publicat 12 volume în șapte ani; poliscriptor, disponibil atât pentru poezie cât și pentru proză, autorul și-a construit o operă fără ezitări de tonalitate, fără timidități provinciale, dincolo de oscilații axiologice, cu eleganța egalității de sine.

Șase volume de versuri conturează o ipostază identitară a personalității, volume apărute concentrat aproximativ în aceeași perioadă: *Stăpân peste iluzii*, ed. Emia, Deva, 2010, *Observator nedumerit*, ed. Emia, Deva, 2012, *Altfel, poemele*, ed. Emia, Deva, 2014, *Alb*, ed. Limes, Cluj-Napoca, 2015, *Poeme/Poems*, ediția bilingvă, ed. Limes, Cluj-Napoca, 2016.

Lucrări traduse în alte limbi: *Vameș la porțile dorului*, 2014, poeme în traducere de Baki Ymeri în limba albaneză, *Poeme/Poems*, traducere în limba engleză de Patricia Cevei Popescu, ed. Limes Cluj 2016, *Umbra apei/Shadow of the water*.// Din luna mai 2016, la Deva, conduce cenaclul literar al elevilor „Samânta ta de vorbă” de pe lângă Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara – Deva.)

Cu toate acestea, debuturile sunt mult anterioare, marcate de înclinația spre literatură dovedită încă de pe băncile școlii. Astfel, în timpul studiilor liceale inițiază și conduce împreună cu Ion Popescu Brădiceni un cenaclu literar al elevilor din licee și școlile generale din Tg.Jiu. În același timp, frecventează cenaclul literar de referință în cultura gorjeană „Columna”, condus de profesorul Titu Rădoi, până în 1986, când se mută la Deva. Publică „Anul și copiii lui”, eseuri lirice, într-o carte interactivă, apărută în 2009, ed. Cetate, Deva, „Drumeț între oglinzi”, nuvelă, ed. Cetate, Deva, 2009, „Stăpân peste iluzii”, dar și „Gisella”, roman, ed. Cetate, Deva, 2011.

Eugen Evu l-a prezentat pe autor în spiritul ființei arhetipale a Poetului: „Capacitatea visului de a inventa și a uni lucruri aparent absurde, este, iată, și lirica mito-poezică a lui Dumitru Tâlvescu, nu doar a unei regresii în memoria lumii ci – prin Melos și Empatie – a regresiei în memoria colectivă (...), un triumf (...), un triumf al subiectivității eliberate”.

Autorul „s-a poticnit” în universul tehnicist al cotidianului șablonard, dar căutând căile de evaluare și recuperare a misterelor tradiției și ale fantasmagoriilor onirice. Creația sa a generat comentarii erudite și complicate care însă nu au deslușit și nu au explicat mecanica visului de veghe care nu e proiecție onirică alambicată, nici dicteu supra-ori infra-realist, ci o viziune lucidă, constructivă, arhitecturală. Acestei interpretări i se adaugă și titlul volumului, aparent rezolutiv, denotativ, care însă, dacă nu ascunde o viclenie auctorială, devine ironic, chiar sarcastic prin avalanșa de personificări îndrăznețe.

Versurile d. lui Tâlvescu au fost comentate cu empatie și competență mai ales de poeți care par a fi mai apropiați de „mecanică” decât de misterul inefabil al liricii. Comentariul axiologic și de creativitate specifică este, totuși, rezolutiv pentru viitorul unei creații, mult mai constructiv decât meditațiile unor poeți asupra operei altor poeți.

În esență, poetul asociază și metaforizează în conexiune sintagmatică un element din domeniul afectiv al viselor și sentimentelor cu realități tehnice, de multe ori ocolite de poezie („angrenaj”, „pistoane”, „eșapament”). Sau, cel puțin, acest lucru este afirmat în poietica explicită, de patru versuri, care dă titlul volumului: *Angrenajul sufletului concentric pe inimă/ Pulsând, pistoanele dorinței/ Corodează învelișul sentimentelor/ Pe eșapament, fumul regretelor.* („Evadarea din mecanic”). De fapt, discursul liric e direct, comunicant, translucid, așa cum apele ce par mici au vârtejuri și adâncimi neașteptate și incalculabile.

Dar iată că și eu, furat de supracomentariu, am intrat pe siajul opiniilor critice fără să plec de la esența creației autorului – o poezie neo-tradiționalistă, a peisajului spiritualizat, și mai mult decât atât, a spiritului ludic proiectat în natură care include asociații inconfundabile sau acumulări de neologisme, alături de vocabule neoașe, resemnificate în contexte neașteptate: *...sub timpul cel mașter ce toate le face/ Capricii virgine de cadână vorace/ Născută-n așternut de-atlasuri opace/ Din visul nestrâns între patimi buimace (...)* Sunt texte admirabile, de rafinament și competență lingvistică, observație la care am adăuga fără ezitare, că peste ele coboară cu discreție o adiere argheziană: *Izvorul patimilor a secăt/ E un gol de păcate de nu-ți vine să crezi./ Toți au amuțit, privind în sus./ Așteptarea e tot mai lungă, iar semne, deloc./ Rugăciunile topesc ceara lumânărilor/ Lumina lor e fadă./ Priviri triste oglindite în icoane./ Ndurile stau ascunse-n rugăciuni/ Sufocă altarele tăcute/ Vocile zeilor, dumnezeilor nu se aud./ Răspunsul lor ar veni când nu te aștepți/ Oamenii înverzesc sub robia smereniei/ Crengile lor sunt mai adânci în sus/ Rădăcinile nu-i țin pe loc/ Înfloresc frumos, cerșind îndurare./ De sus, zâmbete nevăzute/ E din nou Înviere!/ Dar pentru cine? („Așteptare laică”).*

Vechea figură de stil denumită „personificare” se reactivează în momente și contexte mereu impredictibile, ca în aceste două versuri finale din „Aș urea”: (...)
Așteptarea curge în afara timpului./ În fața ei, pe o bancă, urma tăcută a plânsului meu.

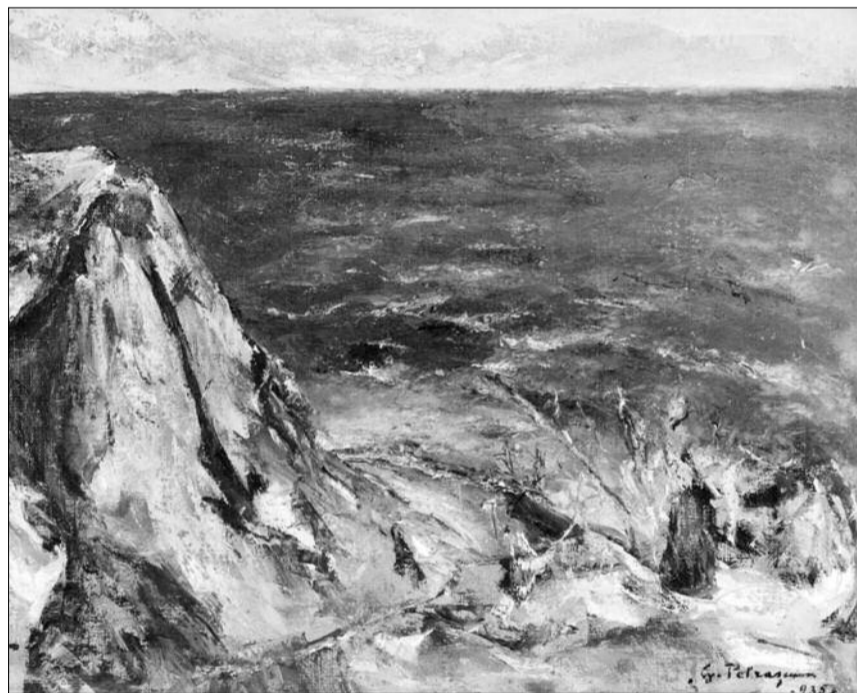
Evadarea din mecanic are și sensul de călătorie spirituală. Autorul propune un mod impredictibil de asociere lexicală între o exprimare comună și o sintagmă inedită; iată un exemplu: după un vers de o clară banalitate urmează, cu valoare de apozitie, o imagine năucitoare: *Zile pline de frumos/ Clipe albe, de-albatros...* Se vede că, pentru d. Dumitru

Tâlvescu, poezia nu e o ocupație întâmplătoare, nici o pasiune eflorescentă în zilele de duminică, ci o componentă esențială, un organ intern al personalității sale. Iar dragostea evocată aici, discret și profund, rămâne, ca și credința, un ceremonial sacralizat, de împlinire a Ființei gânditoare.

Amprenta identitară ca și dezvoltarea tematică se revelă la o lectură profundă și este destul de dificil să găsești citatele cu reprezentativitate într-un volum atât de cursiv.

În final, autorul mărturisește că evadarea din mecanic poate să însemne și „evadarea din Timp”, asumându-și calitatea de martor al epocii pe care a înfruntat-o prin biografia sa spectaculoasă, pornită dintr-un spațiu al geniilor ca Târgu-Jiu, devenit, pentru contemporani, „amarul târg”.

Amprenta genetică, argheziană, dispăre în cursivitatea și congruența versurilor albe din poemul „Picturi vechi, zilele”: *... Îneacă cenușa clipelor/ Irizările lor sugrumă regretele/ În drum, speranțele caută popas/ Cerul e albastru doar departe/ Lumina dorită întârzie s-apară/ E liniște fără miros/ Spațiul s-a topit și curge, lucios (...)*. În textul polemic „Revoltă” autorul face un elogiu Visului, dar nu în maniera onirică, ci discursiv, fals-interrogativ, terminat simplu, cu punct: *Ce-ați*

făcut din visul meu/ Cel cu umblet sărac, pierdut printre stele/ Prins între vorbele copacilor, dormind în tăcere/ (Un fel de săgeți mai stufoase)/ (...)/ El, visul meu, mai moare un pic/ Pierdut între lumi ce cuată tribut/ Pentru zeii de taină și fără-nceput.

Poet foarte interesant, care armonizează modernitatea și tradiția, pornit din târgul gorjean al marilor personalități, d. Dumitru Tâlvescu scrie o poezie vizionară, cu pecete identitară și într-o limbă românească aleasă care a topit distanța între locul unde elaborează și spațiul original.

Cartea zilelor noastre

Cotidiene italiene

Corupție. Crimă organizată. Mafioți. Interlopi. Spargeri de bănci. Răpiri. Șantaj. Cruzime. Asasinate. Polițiști. Detectivi. Procurori. Mani pulite. Anchete. Proceduri. Violență. Suferință. Moarte. Lux. Sărăcie. Mizerie. Ticăloșie. Promiscuitate. Parvenitism. Curvie. Femei. Mașini. Localuri. Băutură. Droguri. Stres. Viermuială. Alienare. Deznădejde. Tristețe. Dar și frumusețea locurilor. A mării și-a pământului. Neînvingă-n tot de urātu` din om. Oricât ar fi acela de crud...

Altfel spus, pe scurt, aspecte din Cizmă. De zi sau de noapte. Actualitate și realitate. Într-o carte dură. De literatură și de aventură. Cu greutate și densitate. Picturalitate, specificitate. Lejeritate, nicicum. Personaje adecvate, veridic înfățișate. Iscusit portretizate, deștept relaționate. Combinații de situații și implicații. Subtilități, modalități,

abilități de condei. Transpuse rodnic în idei. Totul alcătuit din un roman* modern, viu și dolofan. Făcut de-un italian în veacul acest`. Care scrie despre-ai lui fără teamă și onest. Ca o mărturie pentru veșnicie. Piero Colaprico se numește el și nu e învățacel în știința asta. Se vede că-i jurnalist cu bagajul` de jurist. Se arată cumpănit, povestește chibzuit. Mixează echilibrat și narează inspirat. Atrage imediat și îți dă de reflectat. Firesc și îmbelșugat. Meritu` lui, garantat, textu` meu, chiar datorat. Cu plăcere și-altădat`!

ADRIAN SIMEANU

*Piero Colaprico, *Soția campionului*, Ed. RAO, 2010

Invenția Anetei Pioară este genuină, narațiunea se desfășoară neted prin personaje, ele sunt personaje-argumente, acțiunea se petrece în agora, și iată una dintre „structurile cotidianului” captată în formula „râsu-plânsu”, de simplitatea căreia te miri, de soluția căreia te întristezi (deși o bănuiai ca cea corectă de la început), la dialogurile căreia râzi cu subînțeles.

Structurile dramatice ale cotidianului

Fiind profesoară de limba și literatura română într-un sat de pe lângă Râmnicu Sărat, apoi la un liceu din urbe, Aneta Pioară și-a construit, în lunga sa experiență pedagogică, o metodă anume de a-i atrage pe elevi către lectură: a pus în scenă cu ei bucățile literare mai cunoscute – cum explică dânsa: „aproape toate poveștile lui Creangă, Amintirile din copilărie, unele povești ale lui H. C. Andersen, altele ale lui Petre Ispirescu și schițele lui Ion Luca Caragiale (...) au fost dramatizate și aplaudate de lumea satelor, părinții copiilor ce umpleau sala Căminul Cultural”. Am citat ca să se vadă: profesoara nu a luat teatrul de-a gata, piese de teatru ca atare adică, ci a făcut scenarii din schițe, nuvele, povestiri, a căutat, așadar, teatralitatea în altceva. Așa-mi explic volumele sale de teatru, dintre care am ales două: „Din agora vremurilor noastre” (Aneta Pioară, Din agora vremurilor noastre, Editura Rafet, 2016) și „Lacrimi de răs” (Aneta Pioară, Lacrimi de răs, Editura Rafet, 2015): sunt structuri narative dramatizate, construite pentru necesități scenice, cu atenție la construirea personajului, la fixarea intrigii și, desigur, la schimbul de replici – care sunt implicate în actualitate. De pildă: un personaj în explică soției sale că până nu de mult mai câștiga un ban pe lângă salariul, dar acum: „*Ei, a murit vaca aia de o mulgeam*” – pentru că: „*Oamenii aia semianalfabeți, ce nu știau să-și completeze formulele, apelau la mine, îi serveam repede și buzunarul meu era mereu plin cu bani...Acum, gata, a înțărcat Bălaia, s-a deșteptat prostul, știe că dacă îmi dă bani intră la „dare de mită”, eu dacă le iau banii intru la „luare de mită” și înfundăm pușcări...ăștia de la d.n.a. au împânzit orașul. Așa că-i ajut să completeze formularul cu banii din salariu... Ai înțeles? (Oftează) Trebuie să găsești cât mai repede o slujbă, că e greu de noi...O să renunțăm și la țigări... gata cu luxul!*” Ne aflăm, așadar, în

prezentul nostru, în cotidian.

Autoarea își numește volumul de piese de teatru „Din agora vremurilor noastre”, și are în vedere *agora* ca spațiu din centrul cetății unde se discută liber treburile cetățenilor, fără ascunzișuri, fără intrigi, bârfe etc. – ci cu scopul de a le identifica, de a le defini și, eventual, rezolva. Sunt piese de teatru scurte, cu personaje puține dar simbolice, în care se derulează probleme din interior, din casă, – în spațiul dintre case, într-un exterior controlat prin regulile comunicării. Nu se vine cu sincerități în această agora, cu sufletul în palmă cum se zice. Cicero spunea că zeii au dat omului cuvântul ca să-și ascundă gândurile, iar cuvântul *sinceritate* era înțeles de către latini, poate prin etimologie populară, dar astfel înțeles, ca derivând din *sine* și *cera* (fără și ceară), deci însemnând fără fard, fără nici un adaos adus feței. Dimpotrivă, persona înseamnă mască, adică chip bine fardat sa să însemne/simbolizeze ceva anume. Personajul este o funcție a măștii, este din persona. În agora coboară, de obicei, persoanele, bine îmbrăcate, aranjate drept ceea ce vor să arate, gata să dialogheze pe o temă dată pentru a scoate adevărul din discuții...În agora nu vii desculț și dezbrăcat, nespălat, nepieptănat etc. nu se confundă intimitatea, omul dinăuntru, din casa lui, – cu personalitatea; mai mult chiar: trebuie ca mai întâi să-ți construiești personalitatea pentru a accede, apoi, la spațiul agoric.

Am citat, mai sus, din piesa în două acte „Licităția din vis”, unde Aneta Pioară respectă aceste reguli ale personajului. O tânără familie cam strâmtorată se tot întreabă cum ar putea să câștige bani – și soția, Maria, are un vis; visul ei se dramatizează. Ea însăși se oferă, la o licitație care se ține în centrul Capitalei, în piața de la Sala Palatului, celui care va oferi mai mult – condiția fiind să fie primită împreună cu soțul ei, Tănase. La licitația din vis vin personaje importante. Van

Gogh ar dori-o ca model pentru picturile sale, oferindu-i, în schimb, toate drepturile sale de autor de după moarte până în prezent; pe Tănase l-ar face impresar. Boccaccio ar dori-o pentru o lungă retragere într-un palat din nordul Italiei, cum s-a retras el cu personajele sale pentru a scăpa de ciumă și a scrie „Decameronul”. Maria pretextează că ar vrea să vadă lumea, nu să se retragă undeva, într-un palat dintr-o pădure, și spune că n-ar avea motiv – dar Boccaccio replică: motivul există, el ar scăpa-o de „ciuma roșie”, i-ar arăta lumea liberă, pe soțul ei l-ar pune să citească pentru a înțelege amorul liber...Mai vine, o călugăriță, Varvara, de la Mănăstirea Vărațic, tentând-o pe ea cu un post de profesoară de religie și pe el cu postul de contabil, apare imediat și Veronica Micle cerându-le celor doi să se iubească cu orice preț, Eminescu nu lipsește nici el...Cel care câștigă licitația, însă, este moș Costache Giurgiueanu, personajul din Enigma Otiliei: acesta le oferă, pur și simplu, tinerilor o valioasă cu bani rugându-i doar atât, să-l apere de hrăpărețul Stănică.

Desigur, este soluția salvatoare. Au fost, însă, „dezbătute” în acest forum soluții categoriale: nu arta, nu amorul liber, nu viața de mănăstire, nu poezia – ci banii de la „unchiul acela”, care o fi el, bani salvează tânăra familie, somnul se trage ca o cortină peste visul Mariei.

Invenția Anetei Pioară este genuină, narațiunea se desfășoară neted prin personaje, ele sunt personaje-argumente, acțiunea se petrece în agora, și iată una dintre „structurile cotidianului” captată în formula „râsu-plânsu”, de simplitatea căreia te miri, de soluția căreia te întristezi (deși o bănuiai ca cea corectă de la început), la dialogurile căreia râzi cu subînțeles. Autoarea a făcut din teatrul scurt o adevărată retorică a stăpânirii de sine, întâmplările ei sunt ca niște pilde pe care, dacă ți le asumi, le poți lua ca argumente ale înțelegerii lumii așa cum este.

Mihai METICARU

UN DEBUT REMARCABIL

Specialistă în psihologia adleriană, autoare a mai multor cărți cu acest subiect, poeta **Maria Cernegura**, (alias Ramona M. Covrig), profită din plin de experiențele psihologului și neuropsihologului austriac, care i-a colorat concepția de viață și devenirea poetică, ajutând-o să surprindă cu ușurință aura mistică a obișnuitului și să vadă dincolo de lumea obiectuală.

Volumul său de debut, *Pasăre în devenire* (Editura Semne, București, 2016), impresionează prin forță și limpezime, prin claritate și echilibru, prin tonul liric personal și prin discursul liric de calitate, neutral, adesea memorabil. Cartea se bucură de o prefață entuziasmantă semnată de Florentin Popescu, mai mult decât cunoscut critic literar, care, după ce evidențiază prospețimea și limbajul necontrafăcute ori metafore binefăcătoare, adaugă: „*Neliniștea, întrebările, melancolia – toate pe canavaua unor spații imaginare – alcătuiesc arsenalul unei poezii de dragoste ce se citește cu empatie, dăruindu-i lectorului o senzație plăcută, fie a adăstării la umbra rece și binefăcătoare a pădurii în miezul verii, fie a pătrunderii într-o livadă înflorită la ceasul luminos al primăverii*”. Desigur, F. P. se gândește la pădurile seculare ce străjuiesc orașul Piatra-Neamț, unde s-a născut Maria, care și-a împrumutat pseudonimul de la unul din munții falnici ce străjuiesc această localitate legendară. Aici, pe strada Florilor, a deschis uimită ochii fetița, care s-a trezit purtată de un covor fermecat peste acest ținut de basm, de cântec și poezie.

Iată de ce în peisajul ei interior e mereu primăvară, „*doi copaci se iubesc, împletindu-și crengile*”, „*seva urcă prin cercurile umede ale arborelui/ ... în tăcere trunchiul secular/ făurește aureole*”, pădurea o întâmpină cu toate „*izvoarele, cu toate ale sale și cu flori de mălin*”, poeta se leagănă pe muzică de greieri, mai încolo o întâmpină „*un cerb cu stea în frunte*”, nimic nu i se opune „*în sălbatica pădure plutitoare*”, „*grădina copilăriei o apără cu miresmele ei, cu liniștea ei, cu foșnetul frunzelor nucului*” sau „*cămarile inimii, părul, ființa, mai toate miroseau a frunză de nuc*”, „*lacul e plin de stele,*

nuferii plutesc pe luciul lacului”, „*bolta senină îi toarnă miere în suflet*”.

Așa trece copilăria, trece adolescența și vine prima tinerete când dragostea e trăită ca un miracol unic și irepetabil.

Parabola liricii sale din volumul de față este susținută de finețea și laconismul expresiv al imaginilor și de o gestică a esențializării: tăcere, liniște, interiorizare, într-un cuvânt, atitudine de pură contemplativitate, premergătoare iluminării și extazului. Poezia sa surprinde printr-o formulă extrem de personală, departe de „generația 2000”, demonstrându-ne că e posibilă o poezie feminină legitimată prin discreție, interiorizare și fluiditatea imaginilor. Notația e directă, frustă, emoționantă, poemele sunt scurte, limbajul aerisit, toate concurând la afirmarea stării de grație a iubirii, sentimentul tutelar care structurează cele mai multe poeme: „*caut loc/ într-o inimă pereche/ în miezul ei/ într-una din cămări/ la demisol/ printre artere/ sau unde se poate, dar să fie cu fereastra spre suflet*” (Anunț, pag. 6), sau „*Se făcea că eram două seminte/ una lângă alta/ doi lujeri de liană înlănțuiți/ apoi am devenit păsări de noapte/ încrucișându-ne zborul/ el și eu/ apoi spre miezul nopții/ am devenit luciri pe cer/ eu și el/ apoi se făcea că/ oceanul inunda cerul/ preschimbându-ne în scoici/ el și eu, laolaltă/ în adâncul oceanului/ Noi*” (Eu și el, pag. 7).

Romantioasă, de o ingenuitate rară, poeta știe să abordeze tema dragostei fără penibilele căderi în vulgaritate, mizând pe o demnitate a rostirii, pe o stare sărbătorească a cuvântului: „*Proaspătă/ ca firul de iarbă/ puternică/ precum rădăcina nucului/ iubirea mea/ venită dintr-un ținut înmiresmat/ ușor de atins/ de trăit/ de sărutat/ de iubit/ iubirea mea*” (Iubirea mea, pag. 25), sau „*Din moliciunea tălpilor/ până-n creștet/ din năuntru venelor/ până-n adâncul timpanelor/ din vârful genelor/ până-n capătul răsufării/ te iubesc eu pe tine*” (Mătasea privirii, pag. 37).

Confesiunea Mariei Cernegura este o pendulare continuă între lumea concretă și cea abstractă, între realitate și imaginea ei, între transcendent și imanent. Uneori, poezia sa se apropie de rugăciune, invocarea principiului

divinității impunându-se ca o trăsătură a discursului său: „*Doamne, la ușa inimii mele/ nu trebuie să bați/ poți intra oricând/ ești așteptat/ pentru tine am dereticat și păstrez curățenia*” (pag. 20), „*Într-o seară Dumnezeu m-a vizitat/ ne-am întâlnit în câteva rânduri scrise până să ne luăm în seamă.../ mai târziu/ în fața icoanei de pe peretele de la răsărit/ am îngenunchat împreună/ amin a spus la sfârșit/ și-am înțeles că suntem frați*” (pag. 47).

Izvoarele, arterele inimii, pasărea, nucul, albul, pădurea, stejarul, miresmele, brumele toamnei, florile de mălin, liniștea, cerul senin, oceanul, muzica de greieri, ușile, grădina, catedrala, dar și neliniștea lacrimilor, valurile, florile de gheață sunt constanțele universului liric al Mariei Cernegura, toate ordonându-se într-un joc de irizări diamantine.

Oglinda (de sticlă sau de apă) apare ca o expresie a realității secundă, rivalizând cu realitatea primară, pentru a accentua că desăvârșirea spirituală îi apare de neconceput în afara dimensiunii religioase: „*oceanul inunda cerul, port în mine oceanul și norii de deasupra, marea, luna oglindită în privire, flori de gheață roz pe la geamuri*”.

Emoționantă prin autenticitatea trăirii, prin sinceritatea neafectată, poemele Mariei Cernegura ni se dezvăluie ca o invitație intrinsecă la regăsirea purității și armoniei originare a sufletului. Angajându-se în direcția unei poezii autoscopice, mizând pe o euforie în tonalitate luminoasă, plonjând în abisul sinelui, vehiculând neliniști metafizice capitale, cartea Mariei Cernegura se constituie într-o pledoarie convingătoare pentru trăirea într-un iubire a clipei celei rezezi trecătoare.

Obsedantă și recurentă este simbologia pasării (vezi și titlul volumului!), pasărea semnificând iubirea și puritatea. Aceeași frecvență o are *albul*, culoare revelației, a stării de grație, a transfigurării („*nu vezi cum albul câștigă, în cămașa asta albă, un cal alb, înspumat, sonerie de argint, lacul plin de stele, nămeți înalți de omăt, pulberi de zăpadă*”), zăpada întregind simbolul purității originare, al prospețimii și al frăgezimii.

